

Dosarul nr. 2ra-1714/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud.: E. Tverdohleb)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

04 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Leonid Dornean,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Leonid
Dornean împotriva Lidiei Dornean, cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins apelul declarat de Leonid Dornean, fiind menținută hotărârea din 17
decembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni,

c o n s t a t ă :

La 23 august 2018, Leonid Dornean a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Lidiei Dornean, cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 17 mai 2016, Lidia Dornean a
depus cerere de chemare în judecată împotriva sa, prin care a solicitat repunerea în
termen a acțiunii și încasarea prejudiciului moral. Prin hotărârea din 05 septembrie
2016 a Judecătoriei Edineț, s-a respins ca tardivă acțiunea înaintată de Lidia
Dornean, fiind dispusă încasarea din contul acesteia în beneficiul său a cheltuielilor
de judecată în sumă totală de 3130 de lei. Iar prin decizia din 14 februarie 2017 a
Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul depus de pârâtă și s-a menținut hotărârea
primei instanțe.

Leonid Dornean a menționat că în cadrul examinării cauzei în instanța de apel,
nu a reușit să solicite încasarea cheltuielilor de judecată și anume: cheltuielile
suportate pentru călătorie, confirmate prin biletele de transport (f.d 19).

Reclamantul a relatat, că la 02 septembrie 2016, a fost nevoit să se deplaseze la
avocat pentru a pregăti cererea nr. 69 din 02 septembrie 2016 (f.d. 20) cu privire la
solicitarea de eliberare a informației de către Serviciul Protecției Civile și Situațiilor
Excepționale. Ulterior, la 10 octombrie 2016, s-a deplasat la Judecătoria Edineț
pentru a depune cerere de eliberare a hotărârii și a titlului executoriu.

Mai mult, Leonid Dornean a specificat că la 17 noiembrie 2016, s-a deplasat la
avocat pentru a pregăti cererea nr. 91 din 17 noiembrie 2016 (f.d. 23), adresată
Procuraturii r-nul Edineț, cu privire la solicitarea de a fi eliberate copiile autentificate
a materialelor și copia plângerii. La 29 noiembrie 2016, s-a deplasat la Curtea de

Apel Bălți pentru a participa la ședința de judecată. Ulterior, la 19 decembrie 2016, s-a deplasat la avocat pentru a întocmi cererea nr. 97 și 100 (f.d. 15-16), la 14 februarie 2017, s-a deplasat la avocat pentru a întocmi cererea nr. 13 (f.d. 17), la 18 aprilie 2017, s-a deplasat la Judecătoria Edineț pentru a depune cererea de eliberare a hotărârii și a titlului executoriu, iar, la 03 mai 2017, s-a deplasat la Edineț pentru efectuarea xerocopiilor.

Leonid Dornean a solicitat încasarea din contul Lidiei Dornean a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul examinării anterioare a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Dornean împotriva sa, prin care a solicitat repunerea în termen a acțiunii și încasarea prejudiciului moral, examinată în instanța de apel și anume, a cheltuielilor de transport în sumă de 361 lei, pentru xerocopii în sumă de 10 lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1250 de lei și suma de 16 lei pentru efectuarea xerocopiilor a prezentei cereri de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, acțiunea formulată de Leonid Dornean s-a admis parțial.

S-a dispus încasarea din contul Lidiei Dornean în beneficiul lui Leonid Dornean, a cheltuielilor pentru transport în sumă de 196 de lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1250 de lei, a cheltuielilor pentru xerocopii în sumă de 29 lei și a cheltuielilor pentru anunțul public în sumă de 60 lei (f.d. 50, 58-64).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că cheltuielilor pentru transport nu corespunde circumstanțelor de fapt, deoarece deplasările menționate la data de 02 septembrie 2016, 17 noiembrie 2016, 13 februarie 2017, 14 februarie 2017 și 03 mai 2017 nu au legătură cu deplasările pentru a participa la ședința de judecată, fapt ce denotă admiterea parțială a solicitării date.

Instanța de fond a reținut că cerințele cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, pentru pregătirea xerocopiilor și pentru anunțul public sunt întemeiate și care urmează a fi admise, deoarece sunt probate prin bonurile de plată anexate la materialele cauzei, iar anunțul public a fost efectuat din motiv că pârâta nu se prezenta la ședințele de judecată (f.d. 19, 21, 40-42, 35-39).

La 09 ianuarie 2019, Leonid Dornean a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și restituirea cauzei spre rejudecare.

Prin decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Leonid Dornean și s-a menținut hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni (f.d. 92-99).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate.

La 02 iulie 2019, Leonid Dornean, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, cu expedierea cauzei spre rejudecare.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a invocat că instanța de apel nu a luat în considerare prevederile art. 206 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevede că părțile au dreptul să solicite instanței judecătorești examinarea cauzei în lipsa lor și remiterea copiei de pe hotărîre. Dacă partea solicită să-și dovedească pretențiile sau obiecțiile prin ascultarea celeilalte părți, instanța cere să se prezinte personal în fața judecății.

Leonid Dornean a menționat că instanța de apel urma să utilizeze art. 388 alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă și constatând încălcarea de către prima instanță a prevederilor art. 206 alin. (4) din Codul de procedură civilă, urma să caseze hotărârea și să trimită cauza la judecare.

La 31 iulie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Lidiei Dornean, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 113).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Lidia Dornean să-și expună poziția față de temeiurile recursurilor.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Leonid Dornean este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 07 mai 2019, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 04 aprilie 2019 (f.d. 102), fiind recepționată de către recurent la 15 mai 2019 (f.d. 103).

Drept consecință, instanța de recurs constată că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Instanța de judecată observă că recurentul Leonid Dornean nu a criticat decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată notează că recurentul nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Cu referire la calitatea motivării deciziei atacate, completul de judecată notează că întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de circumstanțele specifice, natura și complexitatea cauzei (a se vedea *Ruiz Torija vs Spania*, 9 decembrie 1994, parag. 29). Prin urmare, în lumina împrejurărilor din speță, instanța de recurs reține că instanța de apel și-a motivat amply decizia și a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele *Victor Harovschi vs Moldova*, 18 noiembrie 2008; *Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova*, 17 octombrie 2017 sau *Calancea și alții vs. Moldova*, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

În orice caz, completul de judecată observă că recurentul, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanței ierarhic inferioare. De altfel, acesta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că observațiile lui Leonid Dornean nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, raționamentele inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecării nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a

instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și bunei administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de Leonid Dornean nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Leonid Dornean.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari